

Maskinentreprenörernas yrkanden avtalsrörelsen 2023 Gruventreprenadavtalet

Maskinentreprenörernas utgångspunkter inför avtal 23

De farhågor som lyftes inför avtalsrörelsen 2020 har i många avseenden kommit att besannas. Coronaviruset och den alltjämt pågående pandemin kom att kraftigt krympa tillväxten, hämma produktionen och leveranskedjorna och dämpa investeringsviljan. Dess konsekvenser har den globala världsekonomin i vissa delar ännu inte återhämtat sig ifrån. Detta samtidigt som nya orosmoln seglat upp i form av ökade geopolitiska spänningar, energikris, hög inflation och efterföljande räntehöjningar.

Även nationellt har de pessimistiska prognoserna inför avtalsrörelsen 2020 infriats. Inflationen förutspås toppa runt 11 % och med kraftigt ökade drivmedelskostnader, en pågående energikris och ökade livsmedelskostnader så står Sverige nu inför en lågkonjunktur som enligt KI beräknas sträcka sig fram till 2026. I ljuset av detta spås Riksbanken även fortsättningsvis att bedriva en restriktiv penningpolitik med fortsatta räntehöjningar för att dämpa inflationen.

Allt sammantaget talar det mesta för att kostnaderna i branschen kommer vara höga och svårberäknade under några år. I kombination med detta har konkurrenskraften i förhållande till våra konkurrentländer försämrats och den höga arbetskraftskostnaden relativt konkurrentländerna är fortsatt ett problem. Allt ökande reparationskostnader, i form av höjda priser på reservdelar, ökande drivmedelskostnader utgör tillsammans med ambitionen om en fossilfri framtid att branschen står inför stora utmaningar framöver.

Vidare är personalbristen akut och får till följd att företagen måste ges möjligheter att lösa bemanningsbehoven på kreativa och nya sätt. Annars riskerar maskinerna stanna och verksamheterna lida allvarliga problem.

Produktivitetshöjande och kompetensförsörjningsbetonade regleringar är därför av högsta vikt tillsammans med en kostnadsökningstakt som tar hänsyn till vår omvärld och våra företags verklighet.

Maskinentreprenörernas yrkanden

1) *Skriftligt godkännande vid bisyssla*

Det är ett ökande problem i branschen att anställda åtar sig uppdrag vid sidan av sin anställning som kan fungera hämmande på arbetet och i vissa fall konkurrera med arbetsgivarens verksamhet. Maskinentreprenörerna yrkar att avtalet tillförs ett uttryckligt krav på skriftlig godkännande vid utförande av bisyssla.

Maskinentreprenörerna yrkar också att avtalet tillförs en regel om att arbetstagare på avtalsområdet har en skyldighet att skriftligen informera arbetsgivaren vid ingående av parallell anställning i enlighet med 6 i § LAS.

2) *In- och uthyrning av arbetskraft*

Det finns ett ökat behov i branschen av att kunna lösa tillfälliga bemanningsbehov genom anlitande av bemanningsföretag. Idag måste sådant anlitande förhandlas enligt 38 § MBL. Detta är en tidskrävande hantering som blir allt vanligare förekommande. Det finns vidare en uppsjö av seriösa bemanningsföretag i branschen som underlättar för Maskinentreprenörernas medlemmar att kunna hantera personalbrist vid exempelvis sjukfrånvaro. Maskinentreprenörerna yrkar därför att Gruventreprenadavtalet § 9.6.2 utökas till att inkludera utlämnande av arbete genom inhyrning.

På motsvarande sätt är det angeläget för branschen att kunna hyra ut personal till branschkollegor. Maskinentreprenörerna yrkar därför att avtalet tillförs en sådan reglering.

3) *Semesterlön*

- a) Maskinentreprenörerna yrkar att samtliga av avtalets tillägg ska inbegripa semesterersättning. Motsvarande regel finns i Maskinföraravtalet och skulle underlätta lönehanteringen hos Maskinentreprenörernas medlemsföretag.
- b) Maskinentreprenörerna yrkar att procentsatserna i Gruventreprenadavtalet § 5.11.2.7 ändras. Nuvarande regler innebär att avdragen vid obetald semester blir otillfredsställande när anställda med netto- och bruttosemester jämförs.

4) *Lönetillägg i efterskott*

För att underlätta den praktiska lönehanteringen på avtalsområdet yrkar Maskinentreprenörerna att avtalets alla tillägg ska utgå i efterskott.

5) *Skiftgång*

Skiftgången 7-7 är vanligt förekommande på avtalsområdet. Enligt nuvarande regelverk kräver införandet av skiftgången överenskommelse med lokal facklig part. Maskinentreprenörerna yrkar att avtalet tillförs en regel som möjliggör för arbetsgivaren att införa skiftgång 7-7 utan överenskommelse.

6) *Behovsanställning*

I 2020 års avtalsuppgörelse infördes en möjlighet till behovsanställning av personal som uppnått pensionsåldern. Behovet av behovsanställd personal är fortsatt stor på avtalsområdet. Maskinentreprenörerna yrkar därför att behovsanställningsregeln utökas till att omfatta ytterligare personkategorier.

7) *Efterskottslön vid kortare anställningar*

Nuvarande regler om lön för innevarande månad kan innebära problem vid kortare anställningar. Om arbetstagaren blir sjuk och sedan säger upp sig uppstår en skuld till arbetsgivaren eftersom sjuklöneavdrag sker i efterskott. För att undvika denna situation yrkar Maskinentreprenörerna att efterskottslön ska kunna tillämpas vid nyanställning och visstidsanställning.

8) *Beredskapstjänst*

Enligt nuvarande regelverk bryter beredskapstjänst veckovila. Detta innebär problem för Maskinentreprenörernas medlemmar vid schemaläggning. Maskinentreprenörerna yrkar därför att avtalet införs en regel om att beredskapstjänst inte bryter veckovila på motsvarande sätt som dygnsvila.

9) *Individuell arbetstidsöverenskommelse*

Branschens utveckling kräver en mer företagsnära hantering av arbetstidsfrågor. Nuvarande regelverk är stelbent och kräver i stor utsträckning IF Metalls lokalorganisations medverkan.

Maskinentreprenörerna yrkar att avtalet tillförs en möjlighet till individuell arbetstidsöverenskommelse direkt med arbetstagarna.

10) *Maskinförare utan yrkesbevis*

På avtalsområdet är det vanligt med maskinförare utan yrkesbevis. Dessa arbetstagare är ofta mycket yrkesskickliga och är en viktig del av branschen. Samtidigt värnar vi avtalsparter om våra yrkesutbildningar och branschens lärlingar.

Det är mycket viktigt för branschen att behålla lärlingsutbildningarnas attraktionskraft.

Enligt nuvarande regelverk är grundlönen på avtalet högre än lärlingslönerna. Detta leder till otillfredsställande löneskillnader mellan lärlingar som ofta har viss yrkeskunskap och oerfarna maskinförare utan yrkesbevis. Nuvarande ordning fungerar hämmande på viljan bli lärling eftersom man har högre lön genom att direkt ta anställning som maskinförare utan yrkesbevis.

Maskinentreprenörerna yrkar därför att avtalet tillförs en lönereglering för maskinförare utan yrkesbevis som motiverar unga arbetstagare att gå lärlingsutbildning.

11) Anlitande av enmansföretag

Enmansföretag är en viktig del av branschen. Maskinentreprenörernas medlemmar har ett stort behov av att anlita enmansföretag vid exempelvis kortare och plötslig frånvaro av den egna personalen. På senare tid har Maskinentreprenörernas medlemmar emellertid fått enmansföretag avförda från sina underentreprenörsförteckningar.

Maskinentreprenörerna yrkar därför att avtalet tillförs ett förtydligande om att också enmansföretag omfattas av Gruventreprenadavtalet § 9.6.2 "Primär förhandling genom upprättande av förteckning m.m."

Stockholm 14 mars 2023

Tommy Thunberg Bertolone

Fredrik Strömberg